خدمات کتابخانه دانشگاهي براى حمايت از پژوهش 2.0

مقدمه مترجم

دانشگاه‌ها از مهم‌ترین مراکز تولید و اشاعه دانش هستند و ایجاد نوآوری از مهم‌ترین کارکردهای آن‌ها به شمار می‌آید و بیشترین تلاش دانشگاه‌ها نیز در جهت بهره‌مندی از منابع موجود و آشنایی محققان با منابع اطلاعاتی جدید است. در این بین وب امکان دسترسی به حجم بالایی از داده‌های پژوهش[1] ۲/۰ (علوم[2] ۲/۰ یا علوم الکترونیکی[3]) را فراهم می‌کند و باعث تغییر رفتار اطلاعاتی محققان در علوم مختلف شده و بر رشد تولیدات علمی نیز تأثیر گذاشته است. پژوهش ۲/۰ باعث ایجاد تحول در نقش و وظایف کتابداران و کتابخانه‌های دانشگاهی نیز شده است. در مقاله اخیرم با نام کتابخانه من، اشاره کرده بودم که پژوهش ۲.۰ (که به آن علم ۲.۰ یا ای‌ساینس نیز گفته می‌شود) باعث تغییر رفتار اطلاعاتی محققان می‌شود که در نتیجه آن محققان خواستار تغییر نقش و وظایف کتابخانه دانشگاهی هستند. بخش قابل توجهی از خدمات پاسخگویی به این نیاز مربوط به داده‌های تحقیق است، به عنوان مثال خدمات ارائه شده توسط مایکل ویت[4] را در این زمینه می‌توان نام برد.

اهمیت خدمات داده‌های تحقیق درکی فراتر از حرفه کتابداری می‌طلبد. در مقاله مشاوره خود با عنوان نقشه راه برای داده‌های تحقیق، اتحادیه دانشگاه‌های تحقیقاتی اروپا[5] پذیری‌رویت افزایش در را دانشگاهی های‌کتابخانه نقش (LERU) داده‌های تحقیق به رسمیت می‌شناسد و تأکید می‌کند که کتابخانه‌ها برای حمایت از بهترین شیوه‌ها در مدیریت داده‌ها و استناد داده‌ها به خوبی شناخته شده‌اند. آن‌ها همچنین اضافه می‌کنند که کتابخانه‌ها باید با کاهش زمان فرایندهای فنی و اداری محققان را یاری کنند. اگرچه نقش کتابخانه‌ها بسیار گسترده‌تر از این است، اما می‌توانیم بگوییم (با توجه به سخنان جک م. مانس[6]) که کتابخانه‌های دانشگاهی باعث صرفه‌جویی در وقت و هزینه محققان می‌شوند؛ بنابراین به سؤالی که توسط باربارا بریگز و کیم کلارک[7] پرسیده شده است که آیا زمان آن رسیده است که دوباره نقش کتابداران دانشگاهی را در تحقیقات دانشکده تجدیدنظر و بررسی کنیم، با قطعیت می‌توان پاسخ بله داد. در ادامه برخی از وظایف مربوط به این نقش ذکر شده است.

تبلیغ رسانه‌های اجتماعی

وقتی رسانه‌های اجتماعی را در نظر می‌گیرم، من در مورد فیس بوک یا توییتر[8] صحبت نمی‌کنم. البته کتابخانه‌های دانشگاهی ممکن است از این شبکه‌های اجتماعی عمومی استفاده کند، اما هنگامی که صحبت از محققان می‌شود، باید توجه کتابداران به سایت‌های رسانه‌های اجتماعی، برای متخصصان به طور کلی مانند لینکدین[9] و ریسرچ گیت[10] و به ویژه مواردی که برای محققان (به عنوان مثال آکادمیا[11]) طراحی شده است، هدایت شود. حتی اگر مشخص شود که محققان نسبت به استفاده از رسانه‌های اجتماعی برای اهداف مرتبط با تحقیق ملاحظات قابل توجهی دارند، به خاطر این است که محققان آن‌ها را به عنوان جایگزین کانال‌های دیگر و وسایل ارتباطی نمی‌دانند، زیرا به آن‌ها اعتماد ندارند. نتایج یک نظرسنجی نشان می‌دهد که ۲۵۱ پژوهشگر اروپایی بر این عقیده هستند که انجام تحقیقات و انتشار نتایج تحقیق از طریق مقاله‌ها و کتاب‌های ژورنالی فعالیت‌هایی است که بیشترین کمک را به شهرت علمی آن‌ها می‌کند. ما نباید فراموش کنیم که این مشکلات وجود دارد، اما کتابداران باید در توسعه بسترهای شهرت بکوشند و محققان را از آن‌ها آگاه کنند.

معیارهای سنجش

معیارهای سنجش (اندازه‌گیری یا سنجش) خروجی علمی یکی از ویژگی‌های اساسی تحقیق ۲.۰ به دلیل دسترسی گسترده به مقادیر زیادی از متون اعم از مجلات یا کتب است. دستیابی و مالکیت این حجم از متون اجازه می‌دهد جریانی فراتر از حد مقرر و طبیعی اما غالباً مورد انتقاد به عنوان اندازه برونداد علمی محققان تلقی شود. در نتیجه سکوهای شهرت پدید آمدند و در حال حاضر معیارهای خاص خود را دارند یا جلو می‌برند. سؤال اینجاست که آیا رویکردهای جایگزین قدرت نهادینه شدن و پذیرش جوامع محققان و سایر ذینفعان را دارند یا خیر. اگر بله چه زمانی می‌توانند اعتماد و رسمیت پیدا کنند؟ هشدارها هر چه باشد، مشابه فعالیت‌ها، درمورد ابزارهای رسانه‌های اجتماعی نیز مناسب است، کتابداران باید مراقب باشند و شعب و کارمندان خود را از تحولات جدید در این زمینه مطلع کنند.

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

وظایف «سنتی»

به نظر می‌رسد گسترش این کلمه در مورد باز بودن که قلب و آینده تحقیقات اعلام شده است، کاری است که به طور سنتی توسط کتابخانه‌های دانشگاهی و کتابداران انجام شده است. نیاز و الزام امروز فراهم ساختن علم باز است که شامل داده‌های باز و دستیابی باز است. اگر چه در حال حاضر تفاوت‌های معناداری در سطح دستاوردها و دخالت ذینفعان در این فعالیت‌ها در کشورهای مختلف وجود دارد. دسترسی آزاد به انتشارات (OA)[۱۲] برای کتابداران نسبتاً شناخته شده است، اما یک مسئله جدید و تا حدودی بحث‌برانگیز وجود دارد یعنی وجود ناشران فرصت‌طلب و غارتگر، ناشی از مدل تجاری مسیر ارزشمند دسترسی آزاد بر اساس هزینه پردازش مقاله، مجلات غارتگر در لیست ناشران متقلب و غارتگر ذکر شده است. با این حال، به دلیل نامفهوم بودن مفهوم انتشارات غارتگر، علاوه بر لیست سیاه، لیست ناشران و مجلات معتبر ممکن است یک راه‌حل مناسب باشد، مثل دوآج[۱۳] که نشریات دسترسی آزاد را ارائه می‌دهد.

دکتر تیبر کولتای[۱۴] استاد انستیتو فن‌آوری‌های یادگیری از دانشگاه ??? ??[۱۵] مجارستان است. کتاب او پژوهش ۲.۰ و آینده سواد اطلاعاتی نام دارد. وی سواد اطلاعاتی، سواد علمی و سواد آکادمیک را از دیدگاه تحقیقات علمی، به ویژه با توجه به تغییر چشم‌انداز تحقیقاتی که با ظهور تحقیقات ۲.۰ صورت می‌گیرد، مورد بررسی قرار داده است.

پانویس

1. Research 2.0
2. Science 2.0
3. e-Science
4. Michael Witt
5. The League of European Research Universities
6. Jack M. Maness
7. Barbara Brydges and Kim Clarke
8. Facebook or Twitter
9. LinkedIn
10. Researchgate
11. Academia
12. Open Access
13. DOAJ
14. Tibor Koltay
15. Eszterházy Károly

منبع

Academic Library Services in Support of Research 2.0

مشخصات استناددهی به این مقاله

نویسنده(ها):	فاطمه دلاور
عنوان مقاله:	خدمات کتابخانه دانشگاهی برای حمایت از پژوهش ۲.۰
عنوان مجله:	کتابدار ۲.۰ –(عنوان لاتین: i-Kitابدار 2.0)
دوره مجله(Vol):	۶
شماره مجله(Issue):	۳
سال(Year):	۱۳۹۹
شناسه دیجیتال(DOI):	
لینک کوتاه:	http://lib2mag.ir/11908

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.

lib2mag.ir

تمامی حقوق برای مجله کتابدار 2.0 محفوظ است. نقل مطالب مجله تنها با ذکر منبع و نام نویسنده مجاز است.